

2016. júliusban megjelent a VDA 6.3 új kiadásának tervezete (sárga kötet)

Írta: Zobák István – VDA QMC tréner, QFD Kft.

2016. augusztus

A VDA 6.3 - Folyamataudit szabvány az 1998-as első kiadását követően 12 évvel később, 2010-ben teljesen átdolgozva nyerte el mai formáját, és a gépjárműiparban azóta is ez a megközelítés tekinthető a termék-előállító folyamatok elemzésének egyik legfontosabb és leginkább bevált módszerének. Az elmúlt 6 év tapasztalatai ismét arra sarkallták a szabványalkotókat, hogy a kötetet frissítsék és optimalizálják.

Az új kiadás előtt a VDA QMC gondozásában ezúttal is megjelent ún. sárga kötet formájában egy – a VDA QMC honlapjáról német és angol nyelven ingyenesen hozzáférhető – tervezet, melyet az autóiipari társadalom ez év októberéig véleményezhet. A munkacsoport ezeknek a visszajelzéseknek a felhasználásával alakítja majd ki a küszöbön álló 3. kiadást. A tervezet, minden esetre jól körvonalazza a szabvány új elképzeléseit. Érdemes tehát áttekinteni a legfontosabb változásokat. Gyakorló auditorként és VDA QMC trénerként az alábbiakban ezeket a különbségeket foglalom össze.

A kötetet kézbe véve az egyik első dolog, ami szembetűnik, hogy **szorosabbra fűzték a VDA 6.3 és az egyéb – mellesleg eddig is meghivatkozott – szabványok kapcsolatát**, és képszerűen (is) megjelenítik pl. az RGA mérföldköveit a 2. fejezetben.

A 3. fejezetben **változtak az auditorokkal szemben támasztott, képesítésre, ismeretekre és tapasztalatra vonatkozó követelmények**. Az ismeretek tekintetében az új kiadásban példákkal kiegészítve szerepelnek az alapvető minőségügyi eszközök, valamint megjelent az irányítási rendszerszabványok és a vevő-specifikus követelmények ismertének szükségessége.

A belső auditorokra eddig is előírt 3 éves munkatapasztalat (eddiggi megfogalmazás szerint gyártó vállalatnál szerzett tapasztalat) követelményének teljesítéséhez az új kiadás szerint 2 éves munkatapasztalattól a szakmai képzéssel töltött idő is beszámítható. Beszállítói auditorok esetén ez az időtartam az eddigiéekkel megegye-

zően 5 év, de egy három éves munkatapasztalat mellé itt is beszámítható a képzési idő. Új elem ebben a fejezetben az auditokat megbízások alapon, külső szolgáltatóként végző auditorokra vonatkozó követelmények megfogalmazása, ami tartalmában leginkább a beszállítói auditorokéhoz hasonló.

Ahhoz, hogy egy auditor a beszállítói láncban vagy külsős auditorként hajthasson végre auditot, ezentúl új kitétel a VDA-QMC-nél vagy licenz-partnereinél megszerzett VDA 6.3 képesítés. Aki pl. a VW csoport tagjai számára szállít be, ezzel a követelménnyel már mint vevő-specifikus követelmény találkozott a Formel Q aktuális kiadásában.

Az audit tervezés-végrehajtás lépései **alapvetően nem változtak**, de a leíró részek megfogalmazásában vannak apró finomítások, kiegészítések, pl. hogy az auditmegbízásakor a felek egyeztetesnek. Kikerült a 4. fejezetből az auditok kiváltó okait összesítő mátrix. A folyamatok kapcsolódási pontjainak magyarázata másképp jelenik meg, de ez a lényegen igazából nem változtat.

Az új kiadás lehetőséget ad arra, hogy az auditok előkészítésekor mérlegeljük, hogy az audit esetleg részleges legyen, és a kérdéskatalógusnak csak egy részét használjuk fel, amitől a szabványalkotók egyértelműen az auditok hatékonyságának és rugalmasságának növekedését várják. Az értékeléskor erre persze tekintettel kell lenni, és ezt a tényt jelölni kell.

Az audit végrehajtásakor a gyakorlatban megint csak nem, de a leírásban újdonság, hogy lehetőséget ad arra, hogy az auditált fél részére az auditor időről időre visszajelzést adjon.

Az értékelésnek / visszajelzésnek már nem része, hogy az auditor motiválja az auditált felet az intézkedések bevezetésére. Tényleg alapvetően hibás irány lenne, ha a jobbítás szándéka pusztán az auditorok elégedettségét célozná, a szervezet saját fejlődésének igénye helyett.

Az új kiadás azt kéri, hogy az auditjelentés kölcsönös jóváhagyása érdekében azt mindkét fél írja alá, eddig, különösen belső audit esetén elég volt, ha a vezető auditor aláírta a jelentést.

Az 5. fejezetben a **képességelemzésnél (P1)** eltűnt a szövegből a beszállítói önértékelés, mint input, bár később a mellékletek között továbbra is szerepel erre egy, egyébként átdolgozott példa (10.1)

A **képességelemzés értékelésének** módszertana nem változott, de egy új kiegészítéssel nagyobb hangsúlyt kapott, hogy amennyiben egy kérdés nem teljesül, és előreláthatólag a nominációt követően sem fog teljesülni, ezáltal az SOP-t veszélyeztetheti, azt pirosnak kell tekinteni. A képességelemzés értékelésének magyarázatát hozzáfűzték magához a képességelemzést leíró 5. fejezethez, és kiegészítették azzal, hogy hogyan is kell figyelembe venni a képességelemzés eredményét az RGA illetve a PPF során.

A **folyamataudit értékelési módszere** a pontozás tekintetében (0-4-6-8-10) nem változott. Az eddig külön táblázatban lévő részletes pontozási segédletet (régi 170-171. oldal) ugyanakkor beemelték a szöveges részbe, bár sajnos a tartalma most csonkább lett, ezt személy szerint sajnálom. A 2/3-os szabály változatlanul megmaradt. Az eddig SI-ben (Sanctioned interpretations) megjelenő, *-os kérdések értékelésére vonatkozó utasítás, nevezetesen, hogy azért, mert egy kérdés *-os, még nem kell azt szigorúbban értékelni, nem meglepő módon bekerült az alapszövegbe. Újdonság, hogy ha egy kérdésre többféle pont is adható, akkor azt mondja, hogy ezentúl átlagolni kell, és az átlagot két tizedesjegyre figyelembe véve kell továbbvinni... Ezt, ha így marad, bizonyára gyakorolni és szokni kell, elsőre úgy tűnik, hogy ez nem fogja egyszerűsíteni az auditotok dolgát. Kérdés, hogy az új kiadással az Excel-tool

hogyan változik, és mindehhez milyen szoftveres támogatást nyújt majd.

Könnyebben átláthatónak ígérkezik a jelentés azáltal, hogy az elemeknél az elemek számát használja a korábbi betűk helyett (pl. E_{P2} az E_{PM} helyett), bár ez főleg a rutinos auditoroknak nem jelent lényegi változást.

Ami viszont szembetűnő, hogy **eltűnnek az általános megközelítés PV-ZI-KO-RI osztályai** és az ehhez kapcsolódó %-os értékelés, és ezt talán senki nem is fogja nagyon hiányolni. Értelemszerűen ezzel együtt a lefokozási szabályokból is kikerülnek az ezekhez eddig megadott határértékek. A szállítás-anyagkezelés besorolás – mint virtuális 7. részelem – ugyanakkor megmarad.

Az új kiadásban hangsúlyosabb, hogy a P3 és P4 termék és folyamat részekre bomlik, és ezt hogyan kezeljük az értékelésben, illetve mi van akkor, ha csak egy folyamatelemet auditálunk (t.i. akkor ennek a folyamatelemnek az eredménye adja az E_{G-t}).

Az aktuális kiadás a fizikai termékek folyamat-auditjának értékelésével egy fejezetben a szolgáltatások auditjának értékelését is elmagyarázta, ez utóbbit ezentúl a szolgáltatások auditjának kérdéskatalógusa mögött, az új 8. fejezetben kell keresni.

Az eddig különálló 7. fejezet a kérdéskatalógus használatáról beleolvadt a 6. fejezetbe.

A **kérdéskatalógus struktúrájában és megfogalmazásaiban is változott**, ezért ebben célszerű mindenkinek magának hosszabban is elmerülni!

Azonos csoportosítás mellett az eddigi 60 kérdésből 57 lett, a csillagos kérdések száma 19-ről 18-ra csökkent, és nem is feltétlenül ugyanazok kaptak *-ot, mint eddig. Őket viszont könnyebb beazonosítani, mivel a * mellett színes kiemelt fejléct is kaptak az értelmező katalógusban.

Az egyes kérdéseket kibontó oldalakon a magyarázatok és a példák megmaradtak, (bár a megfogalmazásban itt is vannak változások), a hivatkozásokat tartalmazó oszlop ugyanakkor kikerült.

Még jelentősebb a struktúra változása a szolgáltatások auditjának kérdéskatalógusában. Min-

denekelőtt a szolgáltatások auditjának kérdései is kaptak egy összefoglaló táblázatot, ezek eddig csak kibontva szerepeltek. Nyilván megérdemelték volna ők is az összesített megjelenítést eddig is. A sorozatgyártás folyamatauditjánál meglévő P1 és szállítás besorolást itt nem értelmezzük, de hogy a táblázat mégse legyen olyan sovány, így hát a sárga kötetben oldalszámok kerültek a kérdések mellé, ami a táblázatnak kicsit tartalomjegyzék jellegűt kölcsönöz, különösebb hozzáadott érték nélkül. A kibontós rész itt is egyszerűsödött, és az üres – így igazából eddig is felesleges – oszlopok kikerültek, vagyis ez a táblázat is két oszlopos lett.

A legnagyobb változás a szolgáltatások auditjának kérdéslistája tekintetében, hogy **a kérdések felosztása itt is megkapja a sorozatgyártásból jól ismert P2-P3-P4-P5-P6-P7 csoportosítást**, persze a P helyett a szolgáltatásra utaló D előtaggal (eddig ez D1-D2-D3-D4 volt). Így aztán a tervezetben a szolgáltatások auditjának jóval több kérdése van, mint eddig volt, szám szerint 34 helyett 50. És ez még nem minden. A szolgáltatásokra vonatkozó kérdéseknél eddig nem alkalmazták a *-os besorolást, most már itt is van ilyen, és ezzel együtt a lefokozási szabályok között is megjelent a *-os kérdésekre vonatkozó kitétel, mégpedig a sorozatgyártásból már ismert és megszokott feltételekkel (legalább egy *-os kérdés értékelése 4 pont: legfeljebb B besorolás; akár egy *-os kérdés értékelése 0 pont: C besorolás).

A **jelentés** fedlapja lényegében nem változott, de a kiértékelő lap egyszerűbb lett (pl. értelemszerűen a megszűnt PV-ZI-KO-RI kategóriák innen is kikerültek). Az egyszerűsítéssel az oszlopdiagramos ábra is kikerült, ami véleményem szerint azért hordozott hasznos vizuális információt. Sőt, az intézkedési tervet bemutató formalap is eltűnt, amit személy szerint megint csak sajnálok, bár az Excel toolban gondolom (remélem, és arra számítok), hogy mindkettő megmarad.

A képességelemzés jelentése pedig mindjárt 3 projekt egyidejű értékelését lehetővé teszi, nyilván volt rá igény.

A **kötet utolsó részében** az ISO és a VDA-QMC szótárait eddig csak egy hivatkozás volt (plusz a „sorozatgyártás” és a „Műszaki felülvizsgálat”, mint „különleges audit” definíciói), most **bekerült a kötetbe egy kis értelmező szótár** a leggyakoribb kifejezésekhez és egy hasznos jegyzék az alkalmazott rövidítésekhez.

Fontos még egyszer hangsúlyozni, hogy **a sárga kötetet tervezetként, és nem új kiadásként kell tekinteni**, alkalmazása ilyen értelemben nem is lehet kötelező, és jobbra iránymutatásnak fogható fel. Jelen cikk nem terjed ki minden részletre, inkább a jelentősebb sarokpontokra összpontosít, ezért a gyakorló auditorok számára ajánlott az eredeti dokumentumokat is tanulmányozni.

Zobák István